

Fiche 2: Mededeling kwaliteitsbeheer voor Europese statistiek

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: Naar een robuust kwaliteitsbeheer voor de Europese statistiek

Datum Commissiedocument

15 april 2011

Nr. Commissiedocument

COM (2011) 211 definitief

Pre-lex

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0211:FIN:NL:PDF>

Nr. Impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad

Nog niet bekend

Eerstverantwoordelijk ministerie:

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie/Centraal Bureau voor de Statistiek

2. Essentie voorstel

Met de mededeling beoogt de Commissie een strategie te ontwikkelen die de Europese Unie moet voorzien van een kader voor het kwaliteitsbeheer van de Europese statistieken. In december 2010 heeft de Commissie een voorstel¹ gepresenteerd tot herziening van de wettelijke basis van het Europees Systeem van nationale en regionale rekeningen voor wat betreft de methoden en de levering van de gegevens aan de Commissie. Deze mededeling kondigt maatregelen aan die de kwaliteit van de Europese statistieken moet waarborgen. De aangekondigde maatregelen zijn gebaseerd op het eindverslag van de Task Force Van Rompuy aan de Europese Raad in het kader van de versterking van de economische beleidscoördinatie (*economic governance*) in de Economische en Monetaire Unie en de Europese Unie² en de conclusies van de Ecofin Raad van 17 november 2010³. De voorgestelde maatregelen sluiten aan op de huidige governancestructuur van het Europees Statistisch Systeem⁴. De afgelopen jaren is de *governance* van het Europees Statistisch Systeem verbeterd. Echter, recente

¹ Brussel 20 december 2010; COM(2010) 774

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/nl/ec/117433.pdf

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/nl/ecofin/117869.pdf

⁴ Het Europees Statistisch Systeem is de Europese statistische instantie, te weten de (Eurostat), en de nationale bureaus voor de statistiek en andere nationale instanties die in elke lidstaat voor de ontwikkeling, productie en verspreiding van Europese statistieken verantwoordelijk zijn.

ontwikkelingen⁵ hebben volgens de Commissie aangetoond dat, ondanks de verbeteringen, er nog steeds zwakke plekken aanwezig zijn in het kwaliteitsbeheer van de Europese statistiek in zijn algemeenheid en de statistieken van de overheidsfinanciën in het bijzonder. Verder volgens zijn er tekortkomingen aangetroffen in het rechtskader met betrekking tot de professionele onafhankelijkheid van de leden van het Europees Statistisch Systeem.

Het doel van de onderhavige mededeling is tweeledig: iets doen aan de zwakke plekken die de afgelopen jaren zichtbaar zijn geworden en verbeteren van de kwaliteit van Europese statistieken door op basis van prioriteiten en risico's voort te bouwen op bestaande kwaliteitsbeheerssystemen in de lidstaten. Verder refereert de Commissie aan het belang van kwalitatief hoogwaardige statistieken ten aanzien van de statistische implicaties van het pakket wetgevingsvoorstellen⁶ in het kader van de versterking van de *economic governance* in de Eurozone en de Europese Unie.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie kondigt aan dat het kwaliteitsbeheer van de Europese statistieken in de toekomst verder moet worden gewaarborgd. De Commissie wil dit bereiken door een combinatie van maatregelen zoals een wijziging van bestaande wetgevingshandelingen, andere instrumenten en diverse overige acties. Verder kondigt de Commissie aan te zullen komen met concrete voorstellen tot wijziging van twee bestaande wetgevingshandelingen en één aanbeveling.

Er worden twee actielijnen aangekondigd, met als hoofddoel een robuust kwaliteitsbeheer voor de Europese statistiek:

1. verdere versterking van de *governance* van het Europees Statistisch Systeem;
2. preventieve aanpak bij de controle van statistieken van de overheidsfinanciën in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten (BTP).

Binnen deze twee actielijnen kondigt de Commissie diverse maatregelen aan, die in de toekomst nog nader uitgewerkt en ingevuld dienen te worden. In het kader van actielijn 1 zijn dit:

- betere toepassing van de praktijkcode voor Europese statistieken⁷;
- de rol van de Europese Adviescommissie voor statistische governance (ESGAB)
- het institutionele kader van Eurostat met betrekking tot de productie van Europese statistieken.

In het kader van actielijn 2 wordt voorgesteld dat Eurostat samen met de nationale bureaus voor de statistiek en met de nationale organen die voor de controle van upstream

⁵ De onnauwkeurigheid van de door Griekenland ingediende statistieken over zijn overheidstekort en overheidsschuld.

⁶ Brussel 29 september 2010; COM(2010) 522 tot en met 527.

⁷ De praktijkcode is een zelfregulerend instrument (aanbeveling) en bevat normen voor de onafhankelijkheid van de nationale en Europees statistische instanties en moet een verdere garantie bieden voor de goede werking van het Europees statistisch systeem en de opstelling van betrouwbare statistieken van hoge kwaliteit.

gegevens⁸ over de overheidsfinanciën verantwoordelijk zijn (in het bijzonder de nationale rekenkamers) een kwaliteitsbeheerssysteem ontwikkelen dat specifiek op de statistiek van de overheidsfinanciën is toegesneden. Daarnaast zal de Commissie (Eurostat) volledig gebruik maken van haar nieuwe bevoegdheden om regelmatig toezicht te houden op primaire gegevens over overheidsfinanciën⁹. Dit zal Eurostat doen door diepgaandere contact- en methodologische bezoeken af te leggen en deze uit te breiden tot publieke entiteiten die de nationale bureaus voor de statistiek primaire gegevens over de overheidsfinanciën verstrekken. Vervolgens zal Eurostat een geharmoniseerd, robuust kwaliteitsbeheer voor BTP-doeleinden invoeren. In het kader van de bovengenoemde maatregelen somt de Commissie een aantal aandachtspunten op:

- de wenselijkheid dat de upstream gegevens over overheidsfinanciën voldoen aan de eisen van de op het Europees Systeem voor Rekeningen (ESR) gebaseerde rekeningen;
- de volledigheid van de upstream gegevens voor wat betreft de dekking van de overheid, met speciale aandacht voor de sub sectoren lagere en deelstaat overheid en entiteiten onder overheidstoezicht;
- de tijdigheid en consistentie in de tijd van de upstream gegevens, ook van kwartaalgegevens;
- de doeltreffendheid, betrouwbaarheid, integriteit en transparantie bij de gegevensstromen tussen publieke entiteiten en de statistische instanties die voor de definitieve samenstelling van BTP-gegevens verantwoordelijk zijn;
- de toepassing van de Europese praktijkcode voor de statistiek in de context van de samenstelling van BTP-statistieken.

Naast de bovengenoemde twee actielijnen kondigt de Commissie verder aan dat zij aandacht zal gaan besteden aan nieuwe statistische informatiebehoefte voor de lidstaten, die voortkomen uit het pakket van de zes wetgevingshandelingen op het gebied van de versterking van de economische beleidscoördinatie in de eurozone en de Europese Unie.

Bevoegdheidsvaststelling

Nederland is van mening dat er sprake van gedeelde bevoegdheid op basis van artikel 338 lid 1 van het VWEU.

Subsidiariteit en proportionaliteit

Voor zover een oordeel kan worden gegeven over de subsidiariteit luidt het oordeel positief. Het doel van de aangekondigde maatregelen om te komen tot een robuust kwaliteitsbeheer voor de Europese statistiek, kan niet afdoende door de lidstaten afzonderlijk worden geregeld, en kan daarom beter door de Unie worden verwezenlijkt. Het oordeel

⁸ Primaire gegevens over de overheidsfinanciën.

⁹ Door verordening (EU) nr. 679/2010 van de Raad van 26 juli 2010 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 479/2009 wat de

kwaliteit van de statistische gegevens in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten betreft heeft Eurostat meer

bevoegdheden gekregen om regelmatig toezicht te houden op primaire gegevens over de overheidsfinanciën en deze te controleren.

over de proportionaliteit is eveneens positief, omdat de voorgestelde maatregelen aansluiten bij het Nederlands vigerend beleid.

Financiële gevolgen

De mededeling bevat geen informatie over eventuele financiële gevolgen van de voorstellen en de financiering daarvan. Wel wordt door de Commissie onderstreept dat de maatregelen voor verbetering van het kwaliteitsbeheer van Europese statistieken geen verdere bureaucratische eisen en administratieve lastendruk voor de respondenten veroorzaakt.

Omdat een financiële onderbouwing ontbreekt, heeft Nederland onvoldoende informatie beschikbaar om een inschatting te kunnen maken van de implicaties ten aanzien van de uitvoering van de vervolgacties. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat de gepresenteerde vervolgacties zullen leiden tot statistische en financiële implicaties voor het CBS. Omdat nadere details ontbreken, kan hierover geen inschatting worden gemaakt. Veel zal afhangen van de wijze waarop de Commissie de vervolgacties qua vorm en inhoud zal uitwerken.

Nederland is van mening dat wanneer de uitvoering financiële gevolgen heeft voor de Commissie zelf, de middelen gevonden te worden binnen de bestaande financiële kaders van de EU-begroting. Eventuele toekomstige nationale financiële gevolgen dienen te worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels voor de budgetdiscipline.

Conform artikel 2 Wet Financiële Verhoudingen zullen de eventuele gevolgen voor de decentrale overheden worden gezien.

Administratieve lasten

Hoewel dit voorstel zich primair richt op de nationale overheden, is het niet uit te sluiten dat in de toekomst ook banken en verzekeringsinstellingen te maken zullen krijgen met informatieverplichtingen (administratieve lasten). Echter hiervan wordt door de Commissie geen melding gemaakt. Ook voor decentrale overheden leiden de plannen van de Commissie mogelijk tot zwaardere rapportagelasten.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland steunt de twee actielijnen die door de Commissie worden aangekondigd. Goede statistieken zijn een absolute voorwaarde voor de monitoring van de overheidsfinanciën van de lidstaten. Het verbeteren van de kwaliteit van de statistiekvoorziening in de EU heeft wat betreft Nederland dan ook hoge prioriteit. Nederland staat daarom positief tegenover de voorgenomen acties voor de voortdurende verbetering van het kwaliteitskader voor de Europese statistiek en de professionele onafhankelijkheid van de statistische bureaus in de lidstaten en Eurostat. De gepresenteerde maatregelen sluiten goed aan bij het Nederlands vigerend beleid op het gebied van het kwaliteitsbeheer van de statistiek evenals het standpunt dat kwalitatief hoogwaardige, actuele en betrouwbare statistieken over de overheidsfinanciën onmisbaar zijn. Alleen op basis hiervan kan de Commissie de begrotingsafspraken zoals gedefinieerd in het stabiliteits- en groeipact en de procedure bij buitensporige tekorten, waarborgen.

Nederland staat positief tegenover een grotere inzet van de Commissie op preventieve maatregelen in het kader van de versterking van de Europese economic governance. Nederland deelt de visie dat de praktijkcode een zwaardere grondslag moet krijgen.

De vervolgstappen van de Commissie (o.a. de vertaling van de mededeling in concrete wet- en regelgeving) zullen op hun eigen merites worden beoordeeld. De proportionaliteit, waaronder de mogelijke uitbreiding van bureaucratie en administratieve lastendruk zullen een belangrijk onderdeel vormen van het op dat moment te bepalen Nederlands oordeel.